

A FAROKKURTÍTÁS SZÜKSÉGESSÉGÉNEK MEGSZÜNTETÉSE

A FAROKKURTÍTÁS SZÜKSÉGESSÉGÉNEK MEGSZÜNTETÉSE

A farokrágás egy multifaktoriális probléma – nem létezik csodafegyverként működő megoldás. Minden gazda – ahol szükséges, szoros együttműködésben az állatorvossal – hat tényező vizsgálatát kell számításba vegye, és megtalálnia azokat a megoldásokat, amelyek leginkább illenek gazdaságaik működéséhez.

Miért kellene ez engem érdekeljen?

A farokrágás kisebb hasított testsúlyt eredményez, továbbá sérült, rágott testfelet. Ez gazdasági kárt okoz számodra. A szélső sávban felsorolt faktorok mind befolyásolják az állataid egészségét. A problémák kezelése így az állataid egészségi állapotát is javítani fogja, csökkenti az antibiotikum-felhasználást és javítja a termelékenységet. A farokrágás ténye mindezekén túl az állatjólétet is megkérdőjelezi, és beszennyezi a sertésipar hírnevét.

Hol kezdjem el?

Kezdsnek vizsgálj meg a hat kulcsfaktor tekintetében a gazdaságodat, és vizsgálj meg figyelmesen a sertéseid viselkedését. Ez segíteni fog abban, hogy bármilyen problémát időben észrevegyél, még mielőtt a farokrágás felütné a fejét. Így beazonosíthatod a farokrágás háttérrokkait a gazdaságodban.

Amennyiben szükség van arra, hogy kockázati jeletést készíts, a WebHAT online oldalt használhatod (<https://webhat.ahdb.org.uk>). Készíthetsz egy átfogóbb hatásvizsgálatot is, felhasználva például a német SchwIP modellt (<https://www.fli.de>).

Amikor a dolgok balul ütnek ki

Még azokon a farmokon, ahol különös odafigyelést tanúsítanak és odafigyelnek az összes kulcsfaktorra, ott is felütheti a fejét alkalmanként a farokrágás. Ha ez megtörténik, kövesd az alábbi lépéseket:

1. távolítsd el a rágást kezdő állatot, és kezeld a sérülteket;

2. adj friss és új környezet-gazdagító anyagokat, mint a kötél, a friss fa, ágak, szalma (mindig legyen tartalékban készlet vészhelyzetekre);

3. ellenőrizd a kulcsfaktorokat és vezess be javító intézkedéseket.

Nagyon fontos azonnal reagálni és megállítani a problémát még korai fázisban! A farokrágás korai jelei lehetnek a lógó/feszített farkak, a farkcsóválás, a szörte-len farkak, illetve a harapásnyomok.

A farokrágás a stressz jele. Ezt a stresszt leggyakrabban a nem megfelelő környezeti feltételek és állattartási gyakorlatok okozzák, különös tekintettel a hat kulcsfaktorra.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágcsálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keresgél- ni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájúnak és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmúnak kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

Heikkilä Farm, Finnország

Fumagalli Farm, Olaszország

A fenti két képen látható gazdaság videóval mutatja be a farokkurtítás elkerülésének lehetőségét. A videók és tájékoztatók elérhetők az Európai Bizottság honlapján: https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/farm/pigs/tail-docking_en

Print
ISBN 978-92-79-67498-3
doi: 10.2875/863639
EW-01-17-287-EN-C

PDF
ISBN 978-92-79-67508-9
doi: 10.2875/476938
EW-01-17-287-EN-N

KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

A szalma és széna népszerű választás, mint környezetgazdagító anyag

Potenciális indikátorai a nem hatékony vagy nem megfelelő környezetgazdagító anyagoknak, ami farokrágáshoz vezethet:

- rágott fülek és farkak
- bőrsérülések
- a környezetgazdagító anyagok iránti érdeklődés elvesztése
- a karám felszerelésének és más sertéseknek a rágása a környezetgazdagító anyagok helyett
- az istállótrágya turkálása
- versengés vagy harcolás a környezetgazdagító anyagok használatáért
- a hasak döfködése

Mit? Vannak olyan környezetgazdagító anyagok, amelyek kompatibilisek a higrágyával és a rácpadozatos rendszerekkel, mint például a hosszúra vágott szalma, a lucerna és a kenderkötél. A sertések számára fontos az anyag struktúrája, megjelenése és elhelyezése; rágható vagy ehető kell legyen, és lényeges, hogy az állatok tudjanak benne turkálni. Biztosítható számukra egy, vagy többféle anyagot is – a lényeg az, hogy ezeknek a feltételeknek megfeleljenek, és jól legyenek elhelyezve (megfelelő magasságban, a pihenő és etetőhely megzavarása nélkül, nem túl könnyen kihúzható az adagolóból, és nem szennyeződik be könnyen istállótrágyával). A veszélyeztetett istállóban több anyagot biztosíts számukra.

Miért? A sertéseknek erős az élelemkereső és felfedező ösztöne. Ezt turkálás, szaglászás, rágcsálás és harapdálás révén valósítják meg. Ha nem tudják ezt tenni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek, és elkezdik a karám berendezéseit és társaikat harapdálni.

Mikor? Az anyagoknak folyamatosan az állatok rendelkezésére kell állnia. Hogy ébren tartsa a sertések érdeklődését, folyamatosan pótolni szükséges, valamint tisztán kell tartani.

Mennyibe kerül? A költségek a választott anyagoktól és a helyi áráktól függően változhatnak. Egy tagország 2016-ban kiszámolta a nem kurtított farkú malacok felnevelésének költségét, szalmaanyagot használva, és a költsége megegyezett hizófarmok költségének 0,25%-ával, és 2,8–4% közötti költséget jelentett tenyésztésenként az összes költséget figyelembe véve.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágcsálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐ- MINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztráltak válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keresgél-
ni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájának és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmának kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

1

Honnan tudom, hogy jól csinálom? Az első és legfontosabb: figyeld az állataidat! Érdeklí őket a rendelkezésükre álló anyag, vagy egymást és a berendezést kurkásszák inkább? Versengenek a környezetgazdagító anyagért?

A következő egyenletet is használhatod, hogy megállapítsd, megfelelő és elegendő környezetgazdagító anyaghoz van hozzáférésük a sertéseidnek vagy sem:

A Te sertéseid is érdeklődnek a környezetgazdagító anyagok iránt?

Mennyi szalma elegendő?

- Amikor a sertéseid aktívak, de nem esznek, számold meg azokat, akik a környezetgazdagító anyagokkal foglalkoznak (turkálják, felfedezik, rágcsálják). Ez a szám legyen 'A'
- Számold meg azokat a sertéseket, akik más sertéseket és a berendezést vizsgálják (ne számold bele az evő és ivó állatokat). Ez legyen 'B'

- Helyettesítsd be a számokat az alábbi egyenletbe: $A/A+B$. Ha például 20 sertés játszik a környezetgazdagító anyagokkal és 10 a társait vagy a berendezést manipulálja, akkor az 20/30. Most a választ szorozd be százal. Ebben az esetben ez 66.7% lesz. Vesd össze az eredményedet a lenti táblázattal, hogy lásd, szükséges-e a sertések részére további környezetgazdagító anyag.

100 % - 86.4 %	86.3 % - 18.1 %	18 % - 0 %
Nincs szükség további környezetgazdagító anyagok használatára	Nincs különösebben szükség további anyagok használatára, hacsak nem az alsóbb értékek felé tendálnak a mutatók – ebben az esetben megfontolandó lehet további anyagok használata	Több vagy más, új környezetgazdagító anyagok használata ajánlott

Vannak hátrányai? Nincsenek, ha néhány alaptételre odafigyelsz: ha szalmát használsz, száraznak kell lennie ahhoz, hogy minimalizálja a valószínűségét a mikotoxin-szennyeződésnek (vegyél mintát belőle, hogy ellenőrizni tudd a kontaminációt), és megfelelően kell tárolni. A szalma és szalastakarmány használható rácpadozaton is – azok az országok, melyekben hígrágyarendszert alkalmaznak, arról számoltak be, hogy ritkák a szalma miatti eltömődések. Figyelj oda a környezetgazdagító anyagok beszerzésénél az anyag származására, hogy elkerüld a fertőző betegségek behurcolását a telepedre.

Tudtad?

Ha farokrágás üti fel a fejét a gazdaságodban, lényeges a sertések figyelmét azonnal lekötni különféle anyagokkal.

Különböző érdekes és manipulálható anyagok keveréke segíthet. Próbáld a következőkből is válogatni: leveles faágak, kötelek, fadarabok, széna, szalma vagy más, környezetgazdagító anyagok. Néhány gazda vészhelyzet esetére tartalékkészletet tart a gazdaságban.

Ha köteleket használsz, próbáld csomókat kötni rájuk, hogy a sertések ne haraphassanak le róluk nagyobb darabokat, amik aztán a lefolyót eltömik.

Sara Barbieri
kutató a Milánói Tudományegyetemen, Olaszország

„A nemzeti sertésenyésztés kutatási keretei között kifejlesztettünk egy költség számlálót a környezetgazdagító anyagok használatának gazdasági megítélésére. Az eredmények azt mutatták, hogy a költségek, még ha folyamatos fenntartást és munkaerőt is kívánnak, elhanyagolhatóak.”

HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

A sertések küzdenek a testhőmérsékletük szabályozásával

Potenciális indikátorai a nem megfelelő hőmérsékletnek/levegő minőségnek/fényviszonyoknak, ami farokrágáshoz vezethet:

- tisztaság hiánya
- nyugtalanság/agresszió
- összebújás
- remegés
- vízzel és trágyával való játék
- csökkent étvágy
- oldalukon és/vagy egymástól messze fekvés
- ürítés a pihenőterületre
- lihegés, tüszögés vagy köhögés
- kötőhártya-gyulladás

Mit? A megfelelő hőmérséklet kialakítása és a levegőminőség fenntartása nagyon fontos ahhoz, hogy a stressz-szintet alacsonyan tartsuk. Különböző hőmérsékleti zónák kialakítása még jobb opció. Hideg éghajlaton a szigetelés, a megfelelő almozás és a fűtőrendszerek biztosíthatják a hőkomfortot. Meleg időben földi hőcserélőket, légkondicionálást, padlóhűtést, párasító rendszereket, zuhanyokat és dagonyákat lehet biztosítani. A levegőztető rendszernek biztosítania kell azt, hogy a hideg levegő ne képezhessen huzatot, azonban a szén-dioxid - és az ammóniaszinteket alacsonyan kell tartania. Lényeges továbbá, hogy a sertések elbújhassanak a tűző nap elől. Az állatokat legkevesebb napi 8 óráig, legalább 40 lux erősségű fénynek kell érnie. Tekintettel arra, hogy az állandó megvilágítás is stresszt okoz, egy nappal-éjjel ritmust kell kialakítani az állatok számára. A nagyon erős megvilágítás kerülendő.

Miért? A sertéseknek viszonylag limitált a lehetőségük arra, hogy a testhőmérsékletüket szabályozzák, ezért szükséges a környezet hőmérsékletét az optimumhoz közel tartani, ami limitálja a nem évszak jellegű hőmérséklet-ingadozást. Különböző hőmérsékleti zónák kialakítása az állatok számára a legjobb megoldás. Ha az állatoknak nem biztosított a megfelelő hőmérsékletű környezet, kedvetlenek és nyugtalanok lesznek, és elkezdődhet a farokrágás.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágszálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keresgél-
ni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájának és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmának kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

Hogyan? Különböző hűtő-, fűtő- és levegőztető rendszerek állnak rendelkezésre a piacon. A közvetlen napfény ellen olyan egyszerű megoldások is szóba jöhetnek, mint az ablaksötétítők. A sertéseket félhomályban tartani farokkrágás megelőzése érdekében azonban hatástalan, és ezért kerülendő.

Mennyibe kerül? A költségek nagymértékben függenek a választott lehetőségektől és az országtól.

Honnan tudom, hogy jól csinálom?

Különböző indikátorokat javasolnak, például a hőmérséklet-ingadozás 24 óra alatt ne haladja meg a 4 °C-t, a huzatot 0,2 m/sec alatt kell tartani, és a szén-dioxid-, ammónia - és páratartalmat folyamatosan, belső rendszerekkel monitorozni szükséges.

Vannak hátrányai? Nem minden levegőztető és padlózatrendszer párosítása hatásos, ezért körültekintően kell a lehetőségeket kombinálni. Azon gazdák tapasztalatai, akik farokkurtítás nélküli sertéseket nevelnek, azt mutatják, hogy a legjobb eredményeket járulékos változtatásokkal lehet elérni, melyek mind a levegőztető, mind a hűtő-fűtő berendezést érintik, az istállók szerkezetének megfele-

Hőmérséklet-szabályozás Timo Heikkilä gazdaságában, Finnország

Tudtad?

Néhány farmon az északi régióban a hígtrágya-rendszer rejtett melegét is felhasználják fűtésre. Ennek járulékos haszna, hogy lehűti a trágyát és csökkenti az ammóniaképződést.

Jan Vugts

vezető tanácsadó, HKScan, Finnország

„A legfontosabb, hogy az istállók kialakítása, a padlózat és a hőcserélő rendszer integrált rendszert alkossanak egymással.”

Anne-Claire Berentsen

tudományos munkatárs a Lower Saucony Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Állami Hivatal Állatvédelmi Szolgálatánál, Németország

„Különösen a malacoknál a fűtött padlózat a fekvő-(pihenő) területen nem olyan drága, mint amennyi előnye van, mert kényelmes, meleg fekvőhelyet és hűvösebb, aktív területet eredményez. Így a hőmérséklet a teljes helyiséget tekintve alacsonyabb lehet, ami általánosságban véve jobb levegőcserét és alacsonyabb ártalmas gázkoncentrációt eredményez. Továbbá megadja a sertések számára a lehetőséget, hogy kiválasszák a nekik megfelelő hőmérsékletű zónát.”

Publications Office

Print
ISBN 978-92-79-67541-6
doi: 10.2875/692448
EW-01-17-289-EN-C

PDF
ISBN 978-92-79-67536-2
doi: 10.2875/67718
EW-01-17-289-EN-N

EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

Az állatorvosnak rendszeres látogatónak kell lennie a gazdaságban

Potenciális indikátorai a nem megfelelő egészségi állapotnak, ami farokrágáshoz vezethet:

- harapott vagy petyhüdt farkok
- bőrsérülések vagy karcolások
- megnövekedett nyugtalanság
- lábvégbetegségek
- étvágytalanság
- zihálás, remegés, köhögés, tüsszögés, hasmenés
- abnormális testsúly
- elkülönülés a többi állattól
- megnövekedett mortalitás

Mit? A jó állomány-egészségügyi menedzsment és a rendszeres állatorvosi felügyelet fontos szerepet játszanak a megfelelő egészségi állapot fenntartásában és a betegségek kitörésének megelőzésében a gazdaságokban.

Miért? A jó általános egészségi állapot fenntartása az egyik legjobb módja a farokrágás elkerülésének, emellett természetesen jó a gazdaságnak üzleti szempontból is.

Hogyan? A malacokat legkorábban 28 napon választva életerős, ellenállóbb és kevésbé stresszes malacokat kapunk. Kevésbé valószínű, hogy farokrágás alakulna ki köztük, és kevesebb antibiotikum lesz szükséges a későbbiekben. A sertések szempontjából a zárt csoportokban való nevelkedés és hizlalás a legmegfelelőbb. Ha ez nem lehetséges, akkor a hizlaldákban csak egy farmról származó sertéseket javasolt hizlalni, és szoros kapcsolat szükséges a telepek között az egészségügyi felügyelet, a higiénés szabályok és a vakcinázások megfelelő koordinálásának érdekében. Biztosítani kell a rendszeres állatorvosi látogatásokat, és az épületek között higiénés elszeparáltságnak kell lennie. A csoportok közötti keveredést el kell kerülni. Megfelelő számú betegistállónak kell rendelkezésre állnia, és a beteg állatokat állandóan figyelni kell, mert ott a farokrágás kockázata megnövekszik.

Mennyibe kerül? A költségeket messze felülmúlják az előnyök. Az általános egészségi állapot javítása jobb termelékenységet és kevesebb antibiotikum-használatot eredményez. Az érintetlen farkú malacok erősebbek és egészségesebbek, kevésbé valószínű, hogy orvosi segítséget, gyógyszeres kezelést vagy speciális étrendet igényelnének. Mindezekben felül a választásnál is kevesebb probléma mutatkozik a kurtítatlan farkú malacok esetében.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágszálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keresgél-
ni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájúnak és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmúnak kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

Honnan tudom, hogy jól csinálom? Általánosságban véve a bőr állapota és a farkok helyeződése, valamint az állatok aktivitása kiváló indikátora a jó egészségnek. Specifikusabb indikátorok is használhatóak, mint például a gyógyszerfelhasználás monitorozása, a betegistállóban tartózkodó állatok száma, a választás utáni elhullás 5% alatt tartása, lábvégreproblémás állatok 5% alatt tartása, és termelési mutatók.

Vannak hátrányai? Nincsenek – az erős állategészségügyi menedzsment költségeit messze felülműlják az előnyei.

Tudtad?

Az EU azon országaiban, ahol kurtítatlan farkú malacokat nevelnek, az állatok az egyik legjobb egészségügyi mutatóval rendelkeznek az egész világon. Vajon ez csak véletlen egybeesés?

VERSENGÉS

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

Elegendő hely áll rendelkezésre a sertéseidnek, hogy az összes egyszerre tudjon táplálkozni?

Potenciális indikátorai a helyhiánynak, ami farokrágáshoz vezethet:

- alacsony testtömegindex
- különböző méretű állatok egy csoporton belül – szétnövés
- bőrsérülések a hátsó feleken (eleségért való versengés)
- bőrsérülések az elülső részeken (helyért való küzdelem)
- harc az etetőkért
- sertések várakoznak az etetők használatára
- az ól többi részében kevés állat tartózkodik

Mit? Biztosítanod kell a szükséges helyet az állataidnak, hogy elkerüljék az ételért, itatókért vagy a fekvőterületért folytatott versengést. Azok az etetőrendszerek javasoltak, melyeknél az állatok egyszerre tudnak enni. Az ad-libitum rendszerek magukban hordozzák a farokrágás veszélyét, mert legtöbbször nem tudják azonos időben az összes állatot kiszolgálni. Ha ilyen rendszert alkalmazol, külön figyelmet kell fordítanod a takarmányért való versengés elkerülésére. Az istállók felépítése is fontos szempont, a férőhelyeknek lehetőséget kell biztosítaniuk arra, hogy elkülönüljön a pihenő-, és a tevékeny-, aktívterület, és a sertések elkülönülhessenek társaiktól.

Miért? A versengés egy stresszfaktor, ami farokrágáshoz vezethet. Kutatások kimutatták, hogy a sertések apró testbeszédjeleket alkalmaznak arra, hogy elkerüljék a harcokat; ha azonban nincs elegendő helyük ahhoz, hogy elkerüljék a konfrontációkat, stresszessé válnak. A szükséges hely biztosítása egyéb paramétereket is befolyásol, mint a nyugodtság és a levegőminőség.

Hogyan? A megfelelő méretű ólak és elegendő etetőhely biztosítása mellett lényeges, hogy azonos méretű sertéseket tartsunk egy csoportban, hogy minimalizáljuk a versengés kiváltotta stresszt. A méret szerinti csoportosítást a választás idején célszerű megtenni, hogy a későbbi átcsoportosításokat elkerüljük. Az alomtársakat együtt kell tartani, amennyire csak lehetséges, és csak az erősen kistestű malacokat vigyük extra felszereléssel ellátott ólakba. Pár egyszerű változtatás már lehetőséget biztosít a menekülési útvonalak kialakításához, mint például a fejlettebb szintű platform az ólakban.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágszálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keresgél-
ni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájának és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmának kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

Mennyibe kerül? Ha meg kell növelned az etetési helyeket, ez nyilvánvalóan csökkenteni fogja a pihenőhelyeket az ól egészségét tekintve, ami azt jelenti, hogy esetlegesen le kell csökkentened az egy csoportban tartózkodó sertések számát. De azokban az országokban, ahol megvalósították ezeket a változtatásokat, a költségeket megtérülőnek értékelték.

Honnan tudom, hogy jól csinálom? A megfelelő bőrállapot megfelelő méretű helyet feltételez, ahol nincsenek harcok vagy várakozás az etetőknél. Ha az összes állatnak lehetősége van

egyszerre enni, valamint egyszerre lefeküdni egymás mellé, akkor valószínűleg nincsenek versengés jellegű problémáid. Nincs kötelező érvényű EU előírás a vályú méretét illetően, azonban egy olyan ország, mely kurtítatlan farkú malacokat tenyészt, nagyjából 17 cm/malac méretet javasol, amit a hízóknál 22 cm/hízó méretre kell növelni, hogy megelőzzük a versengést.

Vannak hátrányai? A nagyobb vályúkon és az egy területre eső kevesebb sertés járulékos költségein túl további költsége nincsen a változtatásoknak.

AZ EU-ban a farokkurtítást megszüntető gazdák véleménye szerint az élelemért való versengés kiküszöbölése egyike a két kulcsfaktornak, amit mindenképpen meg kell változtatni a siker érdekében, a másik a takarmány és a víz minősége.

Print
ISBN 978-92-79-67592-8
doi: 10.2875/45786
EW-02-17-341-EN-D

PDF
ISBN 978-92-79-67581-2
doi: 10.2875/187148
EW-02-17-341-EN-N

ÉTREND

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

A vízminőséget rendszeresen ellenőrizni kell

Potenciális indikátorai a nem megfelelő takarmányozásnak, ami farokrágáshoz vezethet:

- alacsony testtömegindex
- gyakori gyomorfekély és vékonybél-megbetegedések
- szétnövés
- „kifogásolt” vagy „szegényes” féltestbesorolás
- gyakori fülvég- és fark elhalás

Mit? A sertéseidnek kiegyensúlyozott étrendre van szüksége, megfelelő rost- (legkevesebb 4%), ásványianyag- és esszenciális aminosav- (pl. triptofán és lizin) tartalommal. A takarmánynak mindezekon túl megfelelő konzisztenciájúnak és jó minőségűnek kell lennie. Szükséges gyakorisággal kell az állatok rendelkezésére bocsátani. Bőséges friss és jó minőségű víz hozzáférhetősége, szintén nagyon fontos.

Miért? A kiegyensúlyozott takarmányozás biztosítani fogja sertéseid egészségét és jó kondícióját. A fájdalmas gyomor-, bélmegbetegedéssel küszködő állatok, és amelyeknek hirtelen kell adaptálódnuk egy újfajta takarmányhoz, stresszessé válhatnak, és elkezdhetik egymást rágcsálni.

Hogyan? Néhány gazdaságban azt találták, hogy a folyékony takarmányon tartott sertések egyenlőbben növekednek és hatékonyabban alakítják át az eleséget azokkal szemben, akiket száraztakarmánnyal etetnek. Néhány állatorvos gyakorlati tapasztalata azt mutatja, hogy a takarmányhoz adott só, vagy nyalósók illetve sötömbök biztosítása hatékony ellenszere lehet a farokrágásnak. Mind a takarmány rosttartalma, mind a részecskemérete lényeges tulajdonságok a belek egészségének szempontjából, így kulcsfaktorok a farokrágás megelőzésében. Minden egyes takarmánytételből gyűjts mintát, és őrizd meg két hónapig – ha felüti a fejét a farokrágás, tudd analizálni a tételeket. Víz biztosítása szempontjából az EU országai 12 sertésenként egy itatót

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágcsálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐ-MINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keressélni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájúnak és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmúnak kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

javasolnak. A vízminőséget rendszeresen kémiai és mikrobiológiai vizsgálatoknak kell alávetni. Az átfolyási sebességet és az itatók működőképességét szintén rendszeresen ellenőrizni kell és javasolt a sertések méretéhez igazítva beállítani. Javasolt átfolyási sebességek: szopós malacok 0,4–0,5 l/perc; választott malacok (7–30 kg) 0,5–0,7 l/perc; hízók (50 kg alatt) 0,6–1,0 l/perc; hízók (50–80 kg) 0,8–1,2 l/perc; hízók (80–120kg) 1,2–1,8 l/perc (DLG Merkblatt 351).

Mennyibe kerül? Bár a jó készítmények gyakran drágábbak, ezek a költségek kifizetődnek a vágás után, mert a sertések egészségesebbek.

Honnan tudom, hogy jól csinálom? Ha a testtömegindex magas és a sertéseid emésztése rendben van, akkor valószínűleg megfelelően takarmányozod őket. Mindazonáltal, ha még eddig nem próbáltad, próbáld ki a sertés-egészségügyi szakértők által javasolt beltartalmi értékeknek megfelelően összeállítani a takarmányozást. Tartsd a kapcsolatot a vágóhidakkal a gyomor-, béltraktus megbetegedések post-mortem jeleit illetően, és beszélj a takarmánygyártó céggel illetve állatorvosoddal, ha felmerül valamilyen probléma.

Vannak hátrányai? Nincsenek, leszámítva a magasabb takarmányköltségeket. Az egészséges bélrendszer ugyanakkor kevesebb hasmenést, egészségesebb állatokat, magasabb napi testtömeg-gyarapodást, jobb takarmányhasznosítást és kevesebb antibiotikum-felhasználást jelent.

A takarmány és az ivóvíz minőségének javítása a farokkurtítást megszüntető gazdák szerint egyike a két kulcsfaktornak, amit szükséges megváltoztatni a siker érdekében. A másik az élelemért való versengés kiküszöbölése.

Tudtad?

A magas rosttartalmú takarmány megnyugtathatja a sertéseket, mert hosszabb ideig teltségérzetet okoz.

Tudományosan bizonyított tény, hogy a triptofánhiány megnöveli a farokrágás kockázatát. Németországban 1:0,2 lizin-triptofán arányt javasolnak a szakértők hízósertések esetében (28–110kg).

A takarmány összetétele és konzisztenciája kiemelkedően fontos a sertések étrendjében

Print
ISBN 978-92-79-67571-3
doi: 10.2875/628708
EW-02-17-342-EN-D

PDF
ISBN 978-92-79-67570-6
doi: 10.2875/885914
EW-02-17-342-EN-N

KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

Miért jelentkezik a farokrágás a gazdaságomban?

Copyright: Jens van Bebber

A sertések eredendően tiszta állatok

Potenciális indikátorai a nem megfelelő karámfelépítésnek/tisztaság hiányának, ami farokrágáshoz vezethet:

- elharapódzó betegségek (lábvégbetegségek, hasmenés, légzőszervi megbetegedések)
- trágya a sertések testén

Mit? A szennyezett környezet csökkenti az élettér komfortját és megnöveli az ártalmas gázok koncentrációját, stresszeli az állatokat és megnöveli a betegségek kialakulásának kockázatát. Amikor a sertések szennyezettek, az sokszor a gazdaság nem megfelelő feltételeinek következménye, mint például a túlszűfolttság, a hőstressz vagy a rossz ventiláció. Továbbá, a szennyezett környezetgazdagító anyagok iránt a sertések érdektelenek, az azok biztosítására fordított források elvesztegetettnek tekinthetők.

Hol? Lényeges, hogy egymástól jól elkülönülő pihenő-, etető- és ürítőhelye legyen a sertéseknek, különösen a részleges rácpadozatú istállókban. A pihenőterületnek tisztának és száraznak kell lennie, hasonlóképpen az etetőterületnek, a vízadagolóknak és bármely környezetgazdagító anyagnak. A nagy súlyú sertések (160 kg körül) további helyet igényelnek a vályúknál, ha csak bizonyos időközönként etetik őket.

Hogyan? A rendszeres takarításon túl, keressd meg a szennyeződések okait. Kísérletezz a hőmérséklettel és a szellőzéssel, az ólak elrendezésével, javítsd meg a csöpögő itatókat, figyeld meg hogy a sertésid hol ürítenek, és miért éppen ott. Ez megmutathatja, hogy hol lehet szükség változtatásokra. Megfontolható a fűtött pihenőhelyek, a hűtőrendszer és a biológiai levegőtisztítás lehetőségét is, amely eltávolítja a port, ammóniát és a szagokat a levegőből.

A kulcsfaktorok optimalizálása csökkenti a farokrágást és megszünteti a farokkurtítás szükségességét.

1. KÖRNYEZETGAZDAGÍTÓ ANYAGOK

A sertéseket erős veleszületett ösztön hajtja, hogy felfedezzék a környezetüket és eleséget keressenek (turkálás, szaglászás, rágcsálás és harapdálás). Ha nem tudják ezen ösztöneiket kiélni, unatkozni kezdenek és frusztráltak lesznek.

2. HŐKOMFORT, LEVEGŐMINŐSÉG ÉS FÉNY

A sertések számára állandó környezeti feltételeket kell teremteni, ami az optimum hőmérsékletet és páratartalmat megközelíti, huzatmentes és megfelelő világítással rendelkezik. Ha a sertések kényelmetlenül érzik magukat és frusztrálttá válnak, elkezdődhet a farokrágás.

3. EGÉSZSÉG ÉS FITTSÉG

A jó általános egészségügyi állapot a legjobb útja a farokrágás elkerülésének. A beteg sertés stresszes sertés.

4. VERSENGÉS

A sertések szeretnek együtt keressélni, enni és pihenni. Tehát elegendő helynek és forrásnak kell rendelkezésre állnia, hogy egy időben tudják a fentieket megvalósítani, ezáltal elkerülhető legyen a versengés.

5. ÉTREND

A sertések táplálékának megfelelő konzisztenciájúnak és megfelelő ásványi anyag, rost és esszenciális aminosav tartalmúnak kell lennie, továbbá megfelelő mennyiségű, jó minőségű friss vízre van szükségük.

6. KARÁMKÖRNYEZET ÉS TISZTASÁG

A sertések szeretik a karám különböző részein végezni a különféle tevékenységeiket (pihenés, evés, ürítés). A koszos környezet, különösen a pihenő és etetőhelyen, annak a jele, hogy valami gond van. Továbbá csökkenti az állatok kényelmét és stresszt idéz elő.

Mennyibe kerül? A takarítási költségek jócskán megtérülnek. Sokkal költséghatékonyabb, ha inkább az ól szerkezetével kísérletezel, mintha a rosszul megtervezett ólak miatt a takarítás gyenge minőségű.

Tudtad?

Néhány ország olyan etetőket használ, amely felhajtható a falakhoz, így kevesebb helyet foglal, kevesebb a takarmánypazarlás, a takarmány szennyeződése, és tisztábbak maradnak a sertések.

Honnan tudom, hogy jól csinálom? Ha a pihenőterület tiszta és száraz, jó úton jársz! Megmérheted az ammónia-koncentrációkat, vagy a tisztaságot nyomonkövetheted pontozásos skálával, és a sertések viselkedését arányítva vizsgálhatod a küszöbértéknél.

Vannak hátrányai? Nincsenek.

A sertéseknek tiszta és száraz pihenőterületre van szükségük

Print
ISBN 978-92-79-67548-5
doi: 10.2875/73938
EW-02-17-343-EN-D

PDF
ISBN 978-92-79-67546-1
doi: 10.2875/857723
EW-02-17-343-EN-N

NÉBIH ZÖLDSZÁM: 06 80 263 244

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

<https://portal.nebih.gov.hu>, www.szabadagazdi.hu

ugyfelszolgalat@nebih.gov.hu

www.facebook.com/nebih.hu